

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (Ν 4172/2013, ΦΕΚ Α΄ 167/23-7-2013)

Εισαγωγικές Παρατηρήσεις Σελ. 21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Φορολογία Εισοδήματος

I. Γενικά Σελ. 23

A. Πεδίο Εφαρμογής Σελ. 23

B. Φορολογική Κατοικία Σελ. 24

Γ. Εισόδημα που προκύπτει στην ημεδαπή Σελ. 25

Δ. Φορολογητέο Εισόδημα Σελ. 25

Ε. Φορολογικό Έτος Σελ. 28

ΣΤ. Πίστωση Φόρου Αλλοδαπής Σελ. 28

Z. Μειώσεις Φόρου για Ιατρικές Δαπάνες Σελ. 29

1. Έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης Σελ. 30

i. Δαπάνες που αναγνωρίζονται ως έξοδα ιατρικής και

νοσοκομειακής περίθαλψης Σελ. 35

ii. Δαπάνες που δεν αναγνωρίζονται ως έξοδα ιατρικής και

νοσοκομειακής περίθαλψης Σελ. 36

2. Μειώσεις φόρου για δωρεές Σελ. 37

H. Φορολογία Νομικών Προσώπων και Νομικών Οντοτήτων Σελ. 39

1. Αντικείμενο της φορολογίας εισοδήματος Νομικών Προσώπων

και Νομικών Οντοτήτων Σελ. 39

2. Υποκείμενα του Φόρου Νομικών Προσώπων και Νομικών

Οντοτήτων Σελ. 41

3. Συνήθεις Μορφές Νομικών Προσώπων Μη Κερδοσκοπικού

Χαρακτήρα και Κριτική για τη Φορολόγησή τους Σελ. 44

4. Κληροδοτήματα που αποτελούν κεφάλαια αυτοτελούς διαχείρισης Σελ. 47

5. Απαλλασσόμενα Νομικά Πρόσωπα Σελ. 47

6. Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα Σελ. 49

α. Κριτήρια για ομοειδείς συναλλαγές επί τίτλων του άρθρου 42 ΚΦΕ

που ορίσθηκαν έως την ψήφιση του Ν 4386/2014 Σελ. 51

7. Εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες Σελ. 51

α. Αποσβέσεις Σελ. 56

β. Αποτίμηση αποθεμάτων και ημικατεργασμένων προϊόντων	Σελ. 59
γ. Επισφαλείς απαιτήσεις	Σελ. 59
8. Μη εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες	Σελ. 60
9. Μεταφορά ζημιών	Σελ. 83
10. Μέθοδος προσδιορισμού «εσόδων»	Σελ. 84
11. Εισόδημα από ακίνητη περιουσία	Σελ. 84
12. Φορολογικός συντελεστής	Σελ. 86
13. Παρακράτηση Φόρου	Σελ. 86
14. Φορολογικός συντελεστής	Σελ. 87
15. Υπόχρεοι σε παρακράτηση	Σελ. 87
16. Πληρωμές υποκείμενες σε παρακράτηση	Σελ. 88
17. Συντελεστές παρακράτησης φόρου	Σελ. 89
14. Κράτη μη συνεργάσιμα στο φορολογικό τομέα και κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς	Σελ. 91
15. Υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων «και καταβολή του φόρου»	Σελ. 95
16. Προκαταβολή του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων	Σελ. 96
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
Αστικές Εταιρείες Μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα	
Ι. Νομοθετικό Πλαίσιο	Σελ. 103
Α. Συντελεστής Φορολογίας Εισοδήματος	Σελ. 104
1. Καθεστώς μέχρι 31.12.2015	Σελ. 104
2. Καθεστώς από 1.1.2016	Σελ. 105
3. Προϊσχύσαν καθεστώς υπό το Ν 2238/1994	Σελ. 106
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.)	
Ι. Νομοθετικό πλαίσιο	Σελ. 109
Α. Μητρώο Μ.Κ.Ο.	Σελ. 110
Β. Εκτέλεση Προγραμμάτων Μ.Κ.Ο.	Σελ. 111
Γ. Φορολογικές απαλλαγές	Σελ. 113

Δ. Συμμετοχή σε Προγράμματα Μ.Κ.Ο. στο εξωτερικό	Σελ. 113
Ε. Εθνική Συμβουλευτική Επιτροπή για Θέματα Μ.Κ.Ο.	Σελ. 115
ΣΤ. Ρύθμιση Θεμάτων της Επιτροπής Οργάνωσης και Συντονισμού των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων της Ελλάδας	Σελ. 116
ΜΕΡΟΣ Β	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
Ι. Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Ν 2859/2000, ΦΕΚ Α' 248/7.11.2000)	Σελ. 119
Α. Επιβολή και Φύση του Φόρου	Σελ. 119
Β. Αντικείμενο του φόρου	Σελ. 120
Γ. Υποκείμενο του ΦΠΑ	Σελ. 124
Δ. Οικονομική δραστηριότητα	Σελ. 126
Ε. Τόπος παράδοσης αγαθών	Σελ. 126
ΣΤ. Τόπος παροχής υπηρεσιών	Σελ. 129
1. Τόπος παροχής ορισμένων υπηρεσιών που παρέχονται προς μη υποκείμενα στον φόρο πρόσωπα εγκατεστημένα εκτός Κοινότητας	Σελ. 130
Ζ. Τόπος ενδοκοινοτικής απόκτησης αγαθών	Σελ. 131
Η. Χρόνος γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης στην παράδοση αγαθών και στην παροχή υπηρεσιών	Σελ. 132
Θ. Χρόνος γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης στην εισαγωγή αγαθών	Σελ. 134
Ι. Χρόνος γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης στην ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών και απαιτητό του φόρου	Σελ. 135
Κ. Φορολογητέα αξία στην παράδοση αγαθών, στην ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών και στην παροχή υπηρεσιών	Σελ. 135
Λ. Φορολογητέα αξία στην εισαγωγή αγαθών	Σελ. 138
Μ. Συντελεστές - Υπολογισμός του Φόρου	Σελ. 139
Ν. Απαλλαγές στο εσωτερικό της χώρας	Σελ. 142
1. Παροχή υπηρεσιών από ιδρύματα σε τέκνα ασφαλισμένων με βαριά νοητική υστέρηση, ψυχικές διαταραχές κ.λπ.	Σελ. 144
2. Παροχή υπηρεσιών κατά οίκον φροντίδας ηλικιωμένων και	

ατόμων που έχουν ανάγκη κοινωνικής φροντίδας	Σελ. 145
3. Παροχή υπηρεσιών από Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας	
Ηλικιωμένων	Σελ. 146
4. Παροχή υπηρεσιών από Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης	
Παιδιών (ΚΔΑΠ) και ΚΔΑΠ-ΜΕΑ	Σελ. 147
5. Γενικές παρατηρήσεις	Σελ. 148
1. Υποχρεώσεις εξεταστικών φορέων	Σελ. 150
2. Υποχρεώσεις πιστοποιούντων φορέων	Σελ. 151
Ξ. Απαλλαγές στην εισαγωγή αγαθών	Σελ. 161
Ο. Απαλλαγές των πράξεων κατά την εξαγωγή, εκτός Κοινότητας,	
των εξομοιούμενων προς αυτές πράξεων και των διεθνών	
μεταφορών	Σελ. 163
Π. Ειδικές Απαλλαγές	Σελ. 164
Ρ. Ειδικό καθεστώς καταβολής του φόρου κατά το χρόνο είσπραξης	
της αντιπαροχής (άρθρο 39β)	Σελ. 164
Σ. Ειδικό Καθεστώς Μικρών Επιχειρήσεων	Σελ. 165
Τ. Δηλώσεις	Σελ. 166
ΜΕΡΟΣ Γ΄	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	
Ι. Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν 4308/2014 -	
ΦΕΚ Α΄ 251/24.11.2014)	Σελ. 173
Α. Πεδίο εφαρμογής	Σελ. 173
ΜΕΡΟΣ Δ΄	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	
Ι. Φορολογία Κληρονομιών και Δωρεών	Σελ. 231
Α. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	Σελ. 231
Β. Φορολογία Κληρονομιών	Σελ. 232
1. Αντικείμενο του Φόρου	Σελ. 234
2. Υποκείμενο φόρου	Σελ. 236
3. Χρόνος γένεσης φορολογικής υποχρέωσης	Σελ. 236
4. Προσδιορισμός αξίας αντικειμένων φορολογίας	Σελ. 238

5. Υπολογισμός φόρου	Σελ. 255
6. Υπολογισμός του φόρου σε περίπτωση αποποίησης	Σελ. 255
7. Δήλωση Φόρου Κληρονομιών	Σελ. 257
i. Περιεχόμενο της Δήλωσης	Σελ. 257
ii. Τρόπος Υποβολής της Δήλωσης	Σελ. 258
iii. Έλεγχος - Εξώδικη λύση διαφοράς	Σελ. 261
iv. Βεβαίωση και Καταβολή του Φόρου Κληρονομιών	Σελ. 263
v. Δήλωση κληρονομιών - Δήλωση με επιφύλαξη.	Σελ. 267
8. Διεθνείς Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας	Σελ. 271
Γ. Φορολογία Δωρεών	Σελ. 273
1. Αντικείμενο του Φόρου Δωρεάς	Σελ. 273
2. Υποκείμενο του Φόρου Δωρεάς	Σελ. 274
3. Χρόνος Γένεσης της Φορολογικής Υποχρέωσης	Σελ. 275
4. Προσδιορισμός αξίας αντικειμένων δωρεών και γονικών παροχών -Ακύρωση και ανάκληση - Εκπτώσεις	Σελ. 276
5. Ακύρωση και Ανάκληση Δωρεών	Σελ. 277
6. Απαλλαγές - Υπολογισμός του φόρου	Σελ. 278
7. Υπόχρεος σε Δήλωση Φόρου Δωρεάς	Σελ. 281
8. Τρόπος υποβολής των δηλώσεων	Σελ. 284
9. Μεταβατική Διάταξη του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Ν 4174/2013)	Σελ. 285
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	
ΚΩδικας κοινωφελων περιουσιων, σχολαζουσων κληρονομιων και λοιπες διαταξεις (Ν 4182/2013, ΦΕΚ Α' 185/10.9.2013)	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	
ΚΩδικας κοινωφελων περιουσιων, σχολαζουσων κληρονομιων και λοιπες διαταξεις (Ν 4182/2013, ΦΕΚ Α' 185/10.9.2013)	
II. Έννοια και Σύσταση Κοινωφελών Ιδρυμάτων	Σελ. 288
III. Έγκριση σύστασης κοινωφελούς ιδρύματος - Διάλυση	Σελ. 289
IV. Συγχώνευση Ιδρυμάτων	Σελ. 291
V. Κατανομή περιουσίας υπέρ περισσότερων σκοπών- συγκληρονομία	Σελ. 291

VI. Χορήγηση υποτροφιών	Σελ. 292
VII. Σύσταση φορέων αξιοποίησης της περιουσίας ιδρυμάτων	Σελ. 292
VIII. Διαχειριστικές πράξεις	Σελ. 293
IX. Προϋπολογισμοί ιδρυμάτων	Σελ. 294
X. Πιστώσεις και δαπάνες	Σελ. 296
XI. Μεταβατικό Καθεστώς	Σελ. 296
ΜΕΡΟΣ Ε΄	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	
ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	
Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων	
(Ν 4223/2013, ΦΕΚ Α΄ 287/31.12.2013)	
I. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	Σελ. 301
II. Αντικείμενο του φόρου (αρ. 1)	Σελ. 302
III. Άρθρο 32 Ν.3842/2010 (Νόμος περί ΦΑΠ)	Σελ. 302
IV. Υποκείμενο του φόρου (αρ. 2)	Σελ. 303
V. Απαλλαγές από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. (αρ. 3)	Σελ. 306
VI. Υπολογισμός του κύριου φόρου (αρ. 4)	Σελ. 309
Α. Υπολογισμός του κύριου φόρου για τα κτίσματα:	Σελ. 309
Β. Υπολογισμός κύριου φόρου για οικόπεδα και γήπεδα	Σελ. 312
Γ. Υπολογισμός του συμπληρωματικού φόρου (αρ. 5)	Σελ. 317
Δ. Προσδιορισμός Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων και χρόνος υποβολής δήλωσης - (αρ. 6)	Σελ. 319
Ε. Χορήγηση εκπτώσεων και αναστολή πληρωμής φόρου (αρ. 7)	Σελ. 320
ΣΤ. Πληρωμή του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων (αρ. 8)	Σελ. 322
Ζ. Πιστοποιητικό άρθρου 54Α Ν.4174/2013	Σελ. 323
Η. Ευθύνη Νομίμων Εκπροσώπων Νομικών Προσώπων	Σελ. 331
Θ. Ο ΕΝΦΙΑ ως έσοδο των Ο.Τ.Α.	Σελ. 331
Ειδικός φόρος επί ακινήτων	
(Ν 3091/2002, ΦΕΚ Α΄ 330/24.12.2002)	
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ	Σελ. 343
ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΥΑ - ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ	Σελ. 343
Φόρος Μεταβίβασης Ακινήτων (Ν 1587/1950)	
I. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	Σελ. 345

A. Αντικείμενο του Φόρου	Σελ. 345
B. Ειδικές Περιπτώσεις Επιβολής του Φόρου	Σελ. 347
Γ. Φορολογητέα Αξία του Ακινήτου	Σελ. 350
Δ. Φορολογικοί Συντελεστές	Σελ. 351
Ε. Υποκείμενο του Φόρου	Σελ. 353
ΣΤ. Απαλλαγές από το φόρο	Σελ. 353
Ζ. Θρησκευτικά - Εκκλησιαστικά Πρόσωπα	Σελ. 354
Η. Δήλωση Μεταβίβασης Ακινήτου	Σελ. 355
Θ. Καταβολή του Φόρου	Σελ. 356
Ι. Έλεγχος της Δήλωσης	Σελ. 358
ΙΑ. Ένδικα Μέσα - Συμβιβασμός	Σελ. 358
ΙΒ. Διαδικασία Βεβαίωσης - Παραγραφή	Σελ. 359
ΙΓ. Υποχρεώσεις Συμβολαιογράφων - Υποθηκοφυλάκων - Δημοσίων	
Αρχών	Σελ. 359
ΙΔ. Κυρώσεις	Σελ. 359
ΙΕ. Περιπτώσεις Επιστροφής του Φόρου	Σελ. 359
ΙΣΤ. Λοιποί φόροι και τέλη	Σελ. 361
Τέλος Ακινήτου Περιουσίας (άρθρο 24, Ν 2130/1993)	
A. Υπολογισμός Αξίας Ακινήτων	Σελ. 364
B. Εξαιρέσεις από το Τέλος Ακινήτου Περιουσίας	Σελ. 364
Γ. Βεβαίωση και εισπραξη του Τέλους Ακινήτου Περιουσίας	Σελ. 366
Δ. Κατάργηση υποχρέωσης έκδοσης βεβαίωσης καταβολής του Τέλους Ακινήτου Περιουσίας	Σελ. 368
Ε. Χρήση των εσόδων από το Τέλος Ακινήτου Περιουσίας από τους Ο.Τ.Α.	Σελ. 368
ΣΤ. Ημιυπαίθριοι	Σελ. 369
ΜΕΡΟΣ ΣΤ΄	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	
Ι. Εταιρεία Αξιοποίησης Εκκλησιαστικής Ακίνητης Περιουσίας (Ε.Α.Ε.Α.Π)	Σελ. 371
A. Σύσταση - Σκοπός - Επωνυμία - Έδρα - Διάρκεια	Σελ. 371

Β. Μέτοχοι - Μετοχικό Κεφάλαιο - Έσοδα	Σελ. 373
Γ. Καταστατικό - Διοίκηση - Αρμοδιότητες - Διαχείριση	Σελ. 374
Δ. Ρυθμίσεις σχετικά με την περιέλευση των δικαιωμάτων διοίκησης	
διαχείρισης και αξιοποίησης επί των ακινήτων στην Ε.Α.Ε.Α.Π.	Σελ. 375
Ε. Φορολογικές Απαλλαγές	Σελ. 376
ΣΤ. Ιδιοκτησιακό καθεστώς	Σελ. 376
Ζ. Διοίκηση - Διαχείριση - Αξιοποίηση των ακινήτων	Σελ. 376
Η. Σύσταση Εταιρειών Ειδικού Σκοπού	Σελ. 377
Θ. Πολεοδομική ωρίμανση των ακινήτων	Σελ. 377
ΙΙ. Θρησκευτικές κοινότητες	Σελ. 379
Α. Φορολογικές Απαλλαγές	Σελ. 382
ΙΙΙ. Ρυθμίσεις για την Εκκλησία της Κρήτης	Σελ. 383
ΙV. Διαχείριση και αξιοποίηση περιουσίας των Ιερών Μητροπόλεων	
Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου	Σελ. 384
V. Εταιρείες από Εκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα	Σελ. 386
VI. Εκκλησία και Κοινωφελή Ιδρύματα του Ν 4182/2013	Σελ. 387
Γ. Ιερά Προσκυνήματα και Εκκλησιαστικά Μουσεία	Σελ. 392
VII. Μεταβίβαση Κατοχής ή Κυριότητας Αρχαίων Κινητών Μνημείων	
που ανήκουν σε Εκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα (Ν 3028/2002)	Σελ. 393
VIII. Θρησκευτικά - Εκκλησιαστικά Πρόσωπα - Απαλλαγές από το Φόρο Μεταβίβασης Ακινήτων	Σελ. 395
ΙΧ. Εκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα και Συμβάσεις που επιδοτούνται ή συγχρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκούς ή κρατικούς πόρους	Σελ. 396
ΜΕΡΟΣ Ζ΄	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10	
Ι. Τέλη χαρτοσήμου (ΠΔ 28/28 Ιουλίου 1931, ΦΕΚ Α΄ 239)	Σελ. 397
Α. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	Σελ. 397
Β. Διακρίσεις	Σελ. 398

Γ. Απαλλαγές	Σελ. 398
Δ. Υποκειμενικές απαλλαγές	Σελ. 400
Ε. Απαλλαγές από Πάγια Τέλη	Σελ. 400
ΣΤ. Άγιον Όρος	Σελ. 401
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	Σελ. 403
ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	Σελ. 413